

ธรรมห่อหมก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมเพื่อให้สังฆธรรมนั้นกล่อมหัวใจของเราให้สงบ
ระงับเข้ามา ถ้าจิตมันสงบ จิตสงบ เวลาจิตสงบแล้วมันมีความสุขความสงบในหัวใจของตน

ถ้าจิตมันสงบ มันสงบได้อย่างไรละ

เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง เพราะมนุษย์ มนุษย์มีกายกับ
ใจๆ ถ้ากายกับใจมันเป็นทางภาคตะวันออก ถ้าในเขตตะวันตก เขาเป็นวิทยาศาสตร์ เขามี
ความเชื่อของเขาเป็นอีกเรื่องหนึ่งไง

แต่ถ้าเป็นทางตะวันออก เวลาพระพุทธศาสนา เต้า เช่น ต่างๆ เขามีการประพฤติปฏิบัติ
ของเขา เขาจะหาความสุขความสงบในหัวใจของเขา แต่ถ้าเป็นสังฆะความจริงขึ้นมา องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล

เวลามันมีความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในหัวใจของตน มันเป็นธรรมชาติของความเกิดเป็น
มนุษย์ไง ผลของวิญญูฯ เทวดา อินทร์ พรหม เกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์เดรัจฉาน ตั้งแต่อบายภูมิ
ถ้าลงไปนรกอเวจีเลยละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณไป ย้อนอดีตชาติไปไง เรา
เคยเกิด เคยตาย เคยมาเกิดตายมามากมายมหาศาล จุตูปปาตญาณ ถ้าไม่สิ้นกิเลส เวียนว่าย
ตายเกิดในวิญญูฯแน่นอน อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าไง มันถึงมีเฉพาะในพระพุทธศาสนา แล้วมันจะมีแต่เฉพาะแต่หัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงเท่านั้น

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็เลสมันปลิ้นมันปล้อน มันหลอกมันลวงทั้งนั้น ทั้งนั้น เพราะอะไร ทั้งนั้นเพราะเป็นวิทยาศาสตร์ไง ทั้งนั้นเพราะคนเกิดมามีความรู้สึกนึกคิด ว่ามีกายกับใจๆ นี่มันท่องบ่น มีกายกับใจๆ มันมีความรู้สึกนึกคิด

แล้วคนจิตใจที่เขาหยาบช้าเขาไม่เชื่อ มรรคผลนิพพานไม่มี นรกสวรรค์ไม่มี จิตที่เวียนว่ายตายเกิดไม่มี มันมีเฉพาะปัจจุบันนี้ไง วิทยาศาสตร์ แล้วก็มีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้นเท่านั้น นี่พูดถึงคนที่ว่า จิตใจของเขา เขาไม่เชื่อถือศรัทธาใดๆ ทั้งสิ้น

แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนาขึ้นมา เขาก็เชื่อ เชื่อถือของเขา แต่เชื่อถือของเขา แล้วเชื่อถือขนาดไหน

การเกิดเป็นมนุษย์มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา นี่ มันเป็นอริยทรัพย์ ศรัทธาๆ เป็นอริยทรัพย์เหมือนกัน เพราะมันเป็นห้วงจักรให้ชาวพุทธของเราได้ศึกษาค้นคว้า ได้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าไม่มีศรัทธา มันก็ไม่เชื่อสิ่งใดๆ เลย แต่มีศรัทธาๆ ศรัทธาเป็นห้วงจักร เป็นอริยทรัพย์ ดึงจิตใจของเรา ดึงความสนใจของเราให้มานับถือพระพุทธศาสนา ให้มาศึกษาค้นคว้าของเรา แต่ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้

ศรัทธาก็คือศรัทธาใจ ความรู้สึกนึกคิดก็เป็นความรู้สึกนึกคิดใจ แต่ความรู้สึกนึกคิดนี้ ถ้าเป็นอำนาจวาสนาของคนที่เป็นสุภาพบุรุษไง มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิๆ ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะปัญญาที่มันมีความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา มันคิดในเรื่องธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันคิดถึงธรรมและวินัย มันคิดถึงข้อเท็จจริงแล้ว มันเห็นคุณเห็นโทษ แล้วมันเห็นคุณเห็นโทษโดยวิทยาศาสตร์ โดยความรู้สึกนึกคิดใจ มันก็เป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม

นี่พูดถึงว่า ถ้าคนมีอำนาจวาสนา เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติขึ้นมามันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นนะที่มันปลิ้นมันปล้อน มันหลอกมันลวงทั้งนั้น

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็มีความรู้สึกนึกคิดของเขา เขาก็มีความสามารถของเขา แล้วเวลาฤๅษีชีไพรเขาทำอภิญญาได้ของเขา เขาระลึกชาติได้ทั้งนั้นนะ ความระลึกชาติได้ ระลึกชาติ ย้อนอดีตไป แต่อนาคตยังมาไม่ถึง ยังเป็นไปไม่ได้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ นี่ข้อเท็จจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกอดีตชาติไม่มีต้นไม่มีปลาย ถ้าจิตมันเวียนว่ายตายเกิดมันไปในอนาคต เพราะมันมีเวรมีกรรมของสัตว์ทั้งสิ้น

ถ้ามันเป็นไปในอนาคต ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ในอนาคตกาล

พระศรีอริยเมตไตรยแล้วยังมี เวลาภุทกับนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๕ องค์ยังมีอนาคตวงศ์อีก มันยังมีไป นี่ใจ จุตูปปาตญาณ สิ่งที่เป็นฉนวนโลกีย์ เป็นสิ่งที่เขาศึกษาค้นคว้า มันก็เป็นไปได้

ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล

มรรคมันคืออะไร

ถ้ามรรคขึ้นมา เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามาให้เป็นสมาธิ ภูฏิความถูกต้องชอบธรรม ถ้าเกิดทำให้มันสงบระงับเข้ามา ถ้าเป็นสมาธิ เป็นสมาธิคือจิตมันมีความปกติสุขของมัน

ไม่มีवासนาภาวนาไม่ได้ ภาวนาไม่เป็น ถ้าภาวนาไม่ได้ ภาวนาไม่เป็นนะ ล้มลุกคลุกคลานกันอยู่นี้ก็เพราะยกขึ้นสู่ภาวนามยปัญญาไม่ได้ไง

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ แค่อสมถะยังทำกันล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานแล้ว แล้วก็ให้กิเลสมันหลอกมันลวง มันปลิ้นมันปล้อนไง กิเลสมันหลอกมันลวง มัน

ปลิ้นมันปลิ้น แล้วก็เออออห่อหมกไปกับความรู้ความเห็นของตนไง นี่อำนาจวาสนาของคนมันต่ำต้อยได้ขนาดไหนจริงๆ หรือ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเกิดมาของท่าน ท่านก็เป็นปุณฺณเหมือนเรานี่แหละ เวลาท่านออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ล้มลุกคลุกคลานขึ้นมาเหมือนกัน ล้มลุกคลุกคลานมาทั้งนั้น เพราะปุณฺณ กัลยาณชน

ปุณฺณๆ ปุณฺณคนหนา หนาไปด้วยอะไร

หนาไปด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ทิฏฐิมานะในหัวใจของคน เกิดมานั่นนะ สมบูรณ์แบบ อวิชชาคือความไม่รู้ ไม่รู้ในตัวเอง แต่ที่รู้ๆ รู้ด้วยอะไร ที่รู้ๆ รู้ด้วยวิทยาศาสตร์นี้ไง รู้เพราะว่ามีการศึกษาไง รู้เพราะมีสติมีปัญญาไง มีเขาวนปัญญา

ดูสิ เวลาคนเกิดมา ความรู้ความเห็นของคนไม่เท่ากัน อำนาจวาสนาของคนไม่เท่ากัน เวลาคนที่เขามีอำนาจวาสนาของเขา เขาทำประกอบสัมมาอาชีวะของเขาประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา เวลาคนที่ล้มลุกคลุกคลาน เขาก็ล้มลุกคลุกคลานของเขา

นี่ไง อำนาจวาสนานี้เรื่องหนึ่ง ความรู้สึกนึกคิดของคนอีกเรื่องหนึ่ง

นี่ไง กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา จริตนิสัยของคนไง มันเป็นจิตมันเป็นนิสัย ถ้ามันเป็นกิเลสมันก็เป็นสันดานนั่นแหละ เวลาเป็นสันดาน สันดานมันย่ำคิดย่ำทำจะเป็นจิตเป็นนิสัยของเธอ เกิดแต่ละภพแต่ละชาติ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จริตนิสัยของคนมันแตกต่างกันไป ถ้ามันแตกต่างกันไป มันมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหนละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เวลาได้พระอรหันต์มา ๖๐ องค์ เวลาตั้งเอตทัคคะมาแต่ละองค์ๆ แต่ละผู้ที่มีความถนัดของแต่ละบุคคลมา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลศทุกๆ แขนง ทุกๆ อย่าง เพราะเป็นผู้ตั้งว่าองค์นี้มีความชำนาญอย่างนี้ๆ

แต่เวลาพระอรหันต์มีความเห็นที่แตกต่างกัน ที่พระอรหันต์ ๕ องค์ในสวนมะพร้าวนั่นไง เวลาพระสารีบุตรก็ว่า ในพระพุทธานุภาพ ปัญญาเลิศที่สุด พระโมคคัลลานะว่าฤทธิ์เลิศที่สุด พระอุบาลีบอกว่าวินัยสำคัญที่สุด

แต่ละองค์ๆ ก็ว่าสิ่งที่ตัวตนมีความสำคัญที่สุด ชวนกันไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะตกลงกันไม่ได้ อยู่ในพระไตรปิฎก

เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่า พระอรหันต์มีความเห็นอย่างนี้ แตกต่างกันไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธสรูปเลย อาสวกษยญาณสำคัญที่สุด

เวลาอรหันต์มรรค อรหันต์ผลนั้นแหละสำคัญที่สุด สำคัญที่สุดเพราะอะไร เพราะมันทำให้กิเลสตัดทอนความทะยานอยาก ให้เจ้าวัฏจักรพญามารสิ้นไป สำคัญที่สุด พอสำคัญที่สุดแล้ว เพราะจิตที่เย็นวายเป็นเหตุในวิมุตติแต่ละองค์ๆ สร้างสมมาแตกต่างกันไป

ความว่า “แตกต่างกันไป” พระอรหันต์แสนกับ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะปรารภนา เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ได้สร้างบุญกุศลมากกว่า เขาทำของเขา มา เขาทำของเขา มา แล้วทำของเขา มา

พอทำของเขา มา ในปัจจุบันในสมัยพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้อบรมบ่มเพาะเอง ใครติดขัด ใครทำอะไรไปแล้วไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกไม่ใช่ เธอต้องทำอย่างนั้น เธอต้องทำอย่างนั้น ให้อุบายวิธีการ ให้อุบาย ให้อุบายให้ตัวเองไป ผีกัดประพาศปฏิบัติให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของผู้คน

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของผู้คน อาสวกษยญาณทำลายอวิชชา อาสวกษยญาณสำคัญที่สุด เพราะอาสวกษยญาณทำให้เป็นพระอรหันต์ๆ ทำให้เป็นผู้ที่สิ้นกิเลสไป อันนั้นสำคัญที่สุด

สรุป พระอรหันต์จบหมด ไม่ขัดแย้งกัน

เวลาขัดมันก็แย้งกัน มันเป็นจิตเป็นนิสัย เป็นความถนัดของแต่ละบุคคล แต่ความถนัดก็เป็นความถนัดอันนั้น แต่ถ้าเป็นความจริงความจริงขึ้นมาแล้ว มัคโค ทางอันเอก ทางสายกลาง ในพระพุทธศาสนา

ถ้าทางสายกลางในพระพุทธศาสนาใจ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ นั้นเห็นตถาคต

ธรรมและวินัย ธรรมและวินัยเป็นตถาคต แล้วจิตใจของเราเวลามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา นั่นนะผู้ใดเห็นธรรม ผู้ นั้นเห็นตถาคต เห็นธรรมๆ เป็นสัจธรรมจริงๆ เลย

ธรรมมันเป็นข้อเท็จจริงนะ แล้วความเป็นข้อเท็จจริงนั้น เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อหัวใจดวงนี้

ถ้าฟังธรรมเพื่อหัวใจดวงนี้ เห็นใหม่ หัวใจที่มีกิเลสฟังทุกวันๆ สิ่งที่เราฟังทุกวันๆ เรารู้ได้ ผู้ที่แสดงย่ำคิดย่ำทำๆ มันเป็นของเก่าๆ

แต่ถ้ามันเป็นธรรมะที่จะออกมาจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งนะ มันสดๆ ร้อนๆ สดๆ ร้อนๆ สติมันก็เป็นสติ สมาธิก็เป็นสมาธิ ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนามันทำอย่างไร เริ่มต้น ท่ามกลาง ที่สุด ทำอย่างไร แล้วทำแล้วมันเห็นผลเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาจริงหรือไม่จริง

เวลาถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เวลาเทศนาว่าการใจ

เวลาคนเขาไป เขาไปในทางการท่องเที่ยว เขามีอาหาร ไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่ชุมชนต่างๆ เขามีอาหารการกินต่างๆ สิ่งที่เป็นของสดของคาว ถ้าเป็นของสดๆ ทำอาหารสิ่งใดแล้วรสชาติมันสดๆ ร้อนๆ มันมีคุณค่า เก็บไว้จนเน่า เก็บไว้จนเสีย แล้วค่อยเอามาทำเพื่อทำเป็นธุรกิจของตนใจ นั่นของนั้นของเสียหาย

เวลากิเลส กิเลสมันย่ำคิดย่ำทำ กิเลสเป็นต้นหาความทะยานอยากในหัวใจของคน สิ่งที่ทำมาก็เพื่อเอาประโยชน์ไปดผลเท่านั้น แล้วมันสนิทชิดเชื้อกับหัวใจของตน เอออออกเป็นเนื้อเดียวกัน เป็นสิ่งเดียวกันไปตั้งแต่ต้น จนท่ามกลาง และที่สุด ไม่เห็นไม่มีช่องทาง มีดบอด อนุการตลอดเวลา นี่สิ่งที่มันสนิทชิดเชื้อ เออออ แล้วเวลาจะไปห่อหมก เห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เวลาอาหารๆ สิ่งที่มีมันเป็นห่อหมก ถ้าเป็นของสดๆ ร้อนๆ เขาเอามาทำของเขา แหม! มันกลิ่นหอม มันทั้งกลิ่นหอม ทั้งรสชาติมันสดใหม่ แล้วดีงามทั้งนั้นนะ

แต่ถ้ากิเลสมันเออออ ความเห็นแก่ตัว ความไม่ซื่อสัตย์กับตนเอง ของที่มีมันเสียหาย ขึ้นมาก็เอามาทำ รสชาติมันก็แตกต่างกัน แตกต่างกันไปแล้ว เวลาห่อหมกๆ ห่อหมกหอย ห่อหมกปู ห่อหมกปลาต่างๆ มันทำขึ้นมา นั่นเป็นอาหาร

นี่ธรรมห่อหมก ห่อหมก หมกอะไร

กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันหมกตัวมันอยู่ในท่ามกลางปฏิบัติของแต่ละบุคคล

คนเกิดมา อวิชชาคือความไม่รู้ มีพญามาร ลูกสาวของมัน ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันมีลูกหลานของมันเป็นครอบครัวเลยละ

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติเนะ ท่านปอก ท่านคาย ท่านทำออกไป ท่านชำระล้างออกไปจากหัวใจเป็นขั้นเป็นตอน ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เวลาปฏิบัติถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ จิตสงบระงับแล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ พิจารณา นี่สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส ชาติ มันแยกมันแยะของมันออกไปเป็นขั้นเป็นตอน

เวลาพิจารณาต่อเนื่องกันไป กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง เวลาพิจารณา ถ้ามันเห็นอสุภะๆ นั้นนะ ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันอยู่ตรงนั้นนะ ถ้ามันอยู่ตรงนั้นขึ้นมา เวลาพิจารณาไป กามราคะ ปฏิฆะขาดไป

เวลามันขึ้นไปถึงพญามารๆ สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้าเป็นข้อเท็จจริงในผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเนะ แล้ววงศ์สมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชกขญาน ทำลายอวิชชา ครอบครัวของมารไ้

เวลามารดิ้นรน มารกระวนกระวาย จนคร่ำครวญ เวลาลูกสาวมาร ความโลภ ความโกรธ ความหลง “พ่อเป็นอะไร”

“เจ้าชายสิทธัตถะจะพ้นจากมือเราไป”

“พ่อ พ่อไม่ต้องตกใจ เดี่ยวพวกดิฉันจะไปเฝ้ายวนเอากลับมาอยู่ได้อำนาจของพญามาร”

มันเป็นไปไม่ได้ เรือนยอดของเรือน ๓ หลัง เราได้หักลงแล้ว เราหักลงด้วยอัสวักขยญาณ ทำลายอวิชชา

เวลามันขาดไป เห็นไหม สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลพตปราคาส กามราคะ ปฏิฆะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา สังโยชน์ ๑๐ เวลามันเป็นชั้นเป็นตอน มันชัดเจน เวลามันชัดเจน สิ่งใดที่เกิดขึ้น สิ่งใดที่มีการกระทำ สิ่งใดที่มันกำจัดออกไปตั้งแขนขาด ตั้งแขนขาด ตัดออกไปเป็นชั้นๆ เลย นี่ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงใจ

แต่ถ้ากิเลสมันเออออ มันเออออ มันสนิทติดเชื้อ เวลาประพฤติปฏิบัติไป มันหมกกิเลสไว้

ห่อหมก ห่อหมกที่เป็นอาหารเลิศรสที่เขาทำมาแล้ว มันเป็นที่เป็นอย่างคุณสมบัติของอาหารไทย มันเป็นที่เชิดชูบูชา เป็นที่ที่เขาเห็นถึงรสชาติ เห็นถึงคุณงามความดีของมัน ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ

แต่ถ้ามันทำด้วยของไม่สดใหม่ นั่นใจ ความถูกต้องความผิดของมันใจ นี่เหมือนกัน ธรรมะห่อหมกๆ เริ่มต้นยังไม่ได้ห่อเลย มันหมกแล้ว กิเลสมันหมก มันหมกอยู่ในใจของตน

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านให้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ให้ฝึกหัดทำความสงบของใจให้ได้ ถ้าเราทำความสงบของใจได้ ทำสมาธิสมาธิ ถ้าจิตมันสงบระงับแล้ว

ทำไม่ต้องทำ ทำไม่ต้องทำ

การประพฤติปฏิบัตินั่นแหละ นั่นแหละคือการทำสมาธิ เขาถึงบอกว่าฝึกหัดภาวนาๆ ก็ฝึกหัดทำความสงบของใจนั่นแหละ ทำความสงบของใจเข้ามา มันก็เป็นความดีงามของมนุษย์ มันก็เป็นความดีงามของชาวพุทธ

ชาวพุทธขึ้นมา ถ้าเราเป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเรามีอำนาจวาสนานะ

แต่ถ้าเป็นชาวพุทธโดยประเพณีวัฒนธรรม นั้นก็ดีงามแล้ว ดีงามแล้ว เพราะคนเกิดมาเป็นมนุษย์ไม่มีอำนาจวาสนาไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา

การนับถือพระพุทธศาสนา การนับถือพระพุทธศาสนาเป็นที่เคารพบูชา นั้นมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีรัตนตรัยในหัวใจของตน เป็นพุทธมามกะ ผู้ที่มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่อาศัย เขาก็อาศัยพึ่งพา อาศัยทำบุญทำกุศลขึ้นมาให้มีรัตนตรัย ให้มีในหัวใจของตน อบอวนในหัวใจของตน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะก็ให้มีบุญพาเกิด พาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนั้น นั่นก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม

เกิดซ้ำเกิดซาก เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาซ้ำแล้วซ้ำเล่าเนะ จนเห็นว่าเราเกิดแล้วซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราจะฝึกหัดปฏิบัติ

เพราะพระพุทธศาสนาสอนถึงอนุปปกัถา ทำบุญกุศลได้ไปเกิดบนสวรรค์ ถ้าบนสวรรค์แล้วให้ถือเนกขัมมะ แล้วให้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไป ถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าทำจริงทำจังของเราขึ้นมา ให้ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับเข้ามา มันจะแตกต่างแตกต่าง

ผู้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแล้วมีอำนาจวาสนา แล้วฝึกหัดปฏิบัติ แล้วกิเลสมันก็หมกในหัวใจนั้นไง มันก็ว่าว่างๆ ว่างๆ

มันไม่ใช่สัมมาสมาธิ มันเป็นความสงบระงับ สงบระงับมากน้อยขนาดไหน แล้วไม่มีวาสนาขึ้นมา ล้มลุกคลุกคลานแล้วก็เบื่อหน่ายในการปฏิบัติไป ปฏิบัติพอเป็นพิธี หรือปฏิบัติแล้ว ปฏิบัติพอมีความสุขความสงบเท่านั้น นั่นก็เป็นบาทฐานของชาวพุทธเขา

แต่ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเรามาบวชเป็นพระ บวชเป็นนักรบ เราอยากรบกับกิเลส แล้วเรามีครูบาอาจารย์ที่ยิ่งใหญ่ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติจนกิเลสสิ้นจากหัวใจของท่านสิ้นไปแล้ว ท่านเป็นแบบอย่าง เป็นที่เคารพบูชาไป ท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ วางข้อวัตรปฏิบัติไว้ ใครจะมีหลักมีเกณฑ์มากน้อยขนาดไหน ก็อาศัยสิ่งนั้นเป็นเครื่องอยู่ของใจ

ใจของเรามันดันรน มันทุกข์มันยากใจ แล้วกิเลสมันก็หนักได้ หมกแล้วมันก็เข้าใจว่าสิ่ง
นั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรม

โอ้ย! เวิร์มม เริ่มตันจะประพฤติปฏิบัติมันก็เป็นธรรมแล้วหรือ

ถ้าเป็นธรรมๆ เราก็กราบไหว้บูชากันไง ชาวพุทธๆ ในบ้านมีหิ้งพระ ทำวัตรเช้า ทำวัตร
เย็น เรากราบพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ อย่างนั้นเป็นธรรมหรือยัง

เราสวดมนต์สวดพรขึ้นมาก็ให้เป็นจิตเป็นนิสัยไง เวลาหายใจเข้านึกพุท หายใจออก
นึกโธ มันก็เป็น นั่นสวดมนต์ย่อมๆ สวดมนต์ย่อมๆ ก็ให้หัวใจมันมีที่อยู่ที่อาศัยไง

เวลากิเลสในหัวใจของคน เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราต้องมีปัจจัย
เครื่องอาศัย เราต้องมีหน้าที่การงาน เราต้องทำงานของเราเพื่อเลี้ยงชีพของเรา เลี้ยงชีพไปแล้ว
ทุกข์ๆ ยากๆ ขึ้นมา มันทุกข์ยาก ทุกข์แสนเข็ญ เวลาเรามีศรัทธาความเชื่อ เราจะวางแล้ว เราจะ
ฝึกหัดปฏิบัติของเราให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าไปอยู่วัดอยู่วาขึ้นมา ก็เพื่อหัวใจดวงนี้

ถ้าเพื่อหัวใจดวงนี้นะ หัวใจดวงนี้ที่มันดันรน มันดันรนโดยธรรมชาติของมัน โดย
ธรรมชาติของมัน แล้วถ้าเราจะควบคุมมันล่ะ

คำว่า “ควบคุม” ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจๆ ใจที่มันดันรน มันไม่มีเวลาว่าง
เลย เราก็อยู่กับข้อวัตรปฏิบัติของเรานั้น

ถ้าอยู่กับข้อวัตรปฏิบัติของเรานั้นนะ ถ้าผู้ที่ปฏิบัติเริ่มต้นให้พุทโธๆ ทั้งวันทั้งคืน
ตลอดเวลาเลย ไม่ให้มันแฉลบ ไม่ให้มันคิดออกไปนอกเรื่องนอกราว เพราะความคิดออกไป
นอกเรื่องนอกราวมันแบกหาม มันเหน็ดมันเหนื่อย มันทุกข์มันยาก มันเครียด มันเครียด มัน
ทุกข์มันยากมาก

ฉะนั้น เวลาจะทำสิ่งใด มันก็อยู่ที่วาสนา อยู่ที่ศรัทธา อยู่ที่สัจจะ คนที่มีวาสนาส่วนใหญ่
แล้วจะมีสัจจะ สัจจะ หมายความว่า เขาตั้งใจ เขามีสัจจะ แล้วเขาทำสิ่งใดต้องทำให้ได้แบบนั้น

ถ้าทำไม่ได้แบบนั้น ทำของเราต่อเนืองๆ จิตมันต้องมีความสงบเข้ามา ถ้ามีความสงบ
เข้ามา นี่ไง ไม่ให้กิเลสมันหมกของมันไว้

กิเลสมันหมกตัวของมันไว้ แล้วพอกิเลสมันหมกแล้ว มันก็พลิกกลับมาด้วย “ว่างๆ” เวลาครูบาอาจารย์ “บรรลุลุธรรมๆ”

มันเป็นจริงอย่างนั้นจริงๆ หรือ มันเป็นอย่างนั้น จริงอย่างนั้น มันเป็นไปได้อย่างไร

ถ้ามันเป็นไปได้ได้อย่างไร เพราะสมัยพุทธกาลไง สิ่งทีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการจะจงไปแต่ละองค์ๆ อยู่ทีवासนา

คนที่ประพฤติปฏิบัติมากน้อยขนาดไหนแล้วมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์เลย ผู้ที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม คนที่ปฏิบัติ ธรรมแล้วล้มลุกคลุกคลาน ท่านดูทีवासนาว่า เคยมีบุญมีกรรมต่อใคร ท่านจะให้ไปอยู่ที่นั่นๆ

เวลาศึกษาพระไตรปิฎกในตู้ แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติของเรา แล้วเราศึกษาค้นคว้า เวลา มาดูหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ลูกศิษย์แต่ละองค์ที่ท่านให้ไปพักทีนั่น ไปพักทีนี้ เพราะว่ามันไป พักแล้วมันจะไปประสบ มันจะไปรู้ไปเห็นสิ่งต่างๆ ขึ้นมา เพื่อจะย้อนกลับมาทีใจของตนไง ถ้า ย้อนกลับมาทีใจของตน สงบได้มากน้อยขนาดไหน

การทำความสงบเริ่มต้นแสนทุกข์แสนยาก

แสนทุกข์แสนยากเพราะอะไร

เพราะวิทยาศาสตร์ไง เราเกิดเป็นมนุษย์ไง เรามีความคิดไง ความคิดแบบนี้มันเป็น ความคิด ความคิดแบบโลกๆ ความคิดแบบโลกียะ ความคิดโดยธรรมชาติ ความคิดโดยการ เกิดเป็นมนุษย์ เทวดาเขาก็คิดของเขาอย่างหนึ่ง พรหมเขามีความรู้สึกรู้สีกของเขาอย่างหนึ่ง เพราะ อะไร กำเนิด ๔ ไร อาหาร ๔ ไร สถานะของจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง

ฉะนั้น เวลาภพกลางคือภพของมนุษย์ไง ผู้ที่หมดอายุขัยในเทวดา ในอินทร์ ในพรหมมา เกิดเป็นมนุษย์ไง เขาสงบเสงี่ยมของเขา เขามีนิสัยवासนาของเขา เวลาหมดเวรหมดกรรมจาก นรกออกเวจี แล้วมันฟื้นขึ้นมาเป็นชั้นๆ ขึ้นมา มาเกิดเป็นมนุษย์นี่ มันมาเกิดเป็นมนุษย์ไง ความ เกิดเป็นมนุษย์ถึงแตกต่างหลากหลายกันไปไง แล้วแตกต่างหลากหลาย แล้วถ้ากิเลสมันหมก ตัวมันอยู่ในหัวใจของสัตว์โลกแต่ละดวงๆ มันเชื่อใคร มันฟังใคร

เวลาศึกษาธรรมะ ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ศึกษา เห็นใหม่ ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เดินจงกรมก็เดินสิ นั่งสมาธิก็นั่ง จะมาทวงบุญคุณเอากับใคร ถ้าจิตมันสงบ มันก็จิตของเรานี่ไง

เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ถ้าจิตมันไม่ลงละ

จิตไม่ลงก็คือจิตไม่ลงไง แล้วทำอย่างไร

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านรู้ท่านเห็นเรื่องอย่างนี้มาทั้งนั้น ไม่ใช่ที่เราบวช เราเรียน เราประพฤติปฏิบัติแล้วมันจะเป็นจริงอย่างสมที่เราปรารถนา มันจะเป็นสิ่งที่เราเห็นในนวนิยายธรรมะ

พอศึกษานะ นวนิยายธรรมะ แล้วก็จินตนาการให้เป็นอย่างนั้นนะ คูสิ กิเลสมันหมกตัวมันแล้วนะ กลายเป็นธรรมะห่อหมก ห่อในสิ่งที่เป็นมิจฉา สิ่งที่เหลวไหลทั้งสิ้น ธรรมะห่อหมกอย่างนี้หรือ ห่อกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วว่ามันเป็นความจริงๆ ทำไมสติปัญญาอำนาจวาสนามันอ่อนด้อยได้ขนาดนั้น

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านไม่เชื่อ ไม่เชื่อแล้วศึกษาค้นคว้า แล้วฝึกหัดปฏิบัติของท่านเต็มที่ ไม่เชื่อๆ ไม่เชื่อแล้วทิ้ง ไม่เชื่อแล้วทิ้ง ทิ้ง เห็นใหม่

จิตพิจารณาเข้าไป ต่อเนื่องเข้าไปๆ ถ้ามันสงบ มันต้องสงบแบบสัมมาสมาธิสิ ถ้ามันสงบขึ้นมา มันต้องมีความสุขความสงบของมันสิ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันตื่นที่ไหน มันหมก กิเลสมันหมกหลับไหลไปอย่างนั้นนะ แล้วจะห่อ ห่อด้วยอะไร

มรรค ๘ นะ มีสติ

สติเริ่มต้น ถ้าสติเริ่มต้น สติจะคิดมากคติน้อยขนาดไหนมันเป็นธรรมชาติ มันเป็นของมันอยู่แล้ว แล้วคิดเรื่องอะไร แล้วถ้ามีสติปัญญา เราคิดธรรมไง คิดธรรมมันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิไง

คิดธรรมๆ ก็คิดถึงเหตุถึงผล คิดถึงชีวิตของเรา แบบมันออกมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีกำมือ ไม่มีกำมือในเราไง คือไม่มีการหมกเม็ด ไม่มีการลวงโลก ไม่มีการมายา ไม่มี

มารยาสาไถยใดๆ ทั้งสิ้น ไม่มีกำมือในเรา เราแบตตลอด ธรรมและวินัยเปิดเผยให้เราได้ศึกษา ให้เราได้ค้นคว้า

แล้วทำไมให้กิเลสมันหมกตัวมันอยู่ในนั้นล่ะ

ถ้ามีสติ เราจะหอมมันด้วยอะไร ห่อหมกๆ จะหอมมันด้วยอะไร ห่อหมกก็ห่อด้วยใบตองนะ เวลาใบตองมีเข็มกลัดด้วย แล้วเวลานึงขึ้นมา สิ่งที่ได้มามันสดใหม่ใหม่ หรือเก็บไว้จนเน่าจนบูดแล้วเรามาห่อหมก แล้วมานึงให้มันมีกลิ่นหอมโชยออกมา เหมือนกับของสดๆ ร้อนๆ ที่เขามาหาด้วยความถูกต้องชอบธรรม มันเป็นอย่างนั้นไหม นี่เป็นอาหารนะ

แต่ธรรมห่อหมก กิเลสมันร้ายกว่านั้น มันอ้างอิงไง แล้วตัวกิเลสมันก็หมกอยู่นั่นนะ เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นศีล ไม่เป็นสมาธิ ไม่เป็นปัญญา ถ้ามันเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญา เห็นไหม ใหม่ๆ สดๆ ร้อนๆ หรือไม่

นี่มันเน่าแล้ว เป็นสมาธิมาแต่ชาติที่แล้ว ยังคิดว่าสมาธิอยู่กับเรา

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้ว ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สมาธิมันก็แตกต่างหลากหลาย สมาธิแต่ละครั้งแต่ละคราวที่เราทำความสงบของใจเข้ามามันสงบมากสงบน้อยแค่ไหน เวลามันสงบมาก มีความสุข ความสงบ ความปกติสุข มีความสุขในหัวใจของตน

แล้วถ้ามีความสุขแล้ว มีความสุขไว้ทำไม มีความสุขแล้วติดสุขหรือ ติดสุขก็ติดสมาธิไง แล้วติดสมาธิบอกเป็นนิพพาน นิพพานได้อย่างไร

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

นี่ไง ถ้ามีเหตุมีผล มันสมควรของมัน ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

แล้วสมควรไหม

ดูสิ ดูความปลิ้นปล้อน ดูกิเลสมันพลิกมันแพลงสิ แล้วเรามีอำนาจวาสนาขนาดไหน เรามีสติปัญญาขนาดไหนว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นกิเลส

เป็นธรรมๆ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเจียนตาย สงบสักทีหนึ่ง แต่เวลาระลึกถึงตลอด
 อยากได้ อยากเป็น นั่นนะกิเลสทั้งนั้นนะ แล้วธรรมห่อหมกไง มันไม่ทำเป็นศีล สมาธิ ปัญญาไง
 มันไม่เป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรมไง

ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรม มันเป็นความจริงขึ้นมา ความจริง ความ
 จริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ความจริงมันจะเป็นความจริงอยู่ตลอดไป แต่สมาธิจะอยู่กับเราไหม

ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ความจริงเป็นสิ่งที่ความจริงนั้น แต่ความจริงนั้นเห็นใหม่ เพราะ
 อะไร เพราะสมาธิไง มันมีเข้าและออกไง สมาธิมีการเจริญแล้วก็เสื่อมไง

ถ้าสมาธิมันมีการเจริญขึ้นมา ไล่ที่เวลาเริ่มต้น ประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นล้มลุกคลุกคลาน
 มีแต่ความทุกข์ความยาก มีแต่ความลังเลสงสัย นั่นคืออะไร นี่คือกิเลสที่มันกัดมันขวางใจ แล้ว
 เราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มีสติ จัดขบวนความคิดให้มัน
 ถูกต้องชอบธรรม ถ้าจัดขบวนความคิดให้ถูกต้องชอบธรรม มันก็เป็นปัจจุบัน แล้วถ้าเรามี
 สติปัญญาเท่าทัน เราก็ไม่คิดใจ เราไม่คิด ไม่คิด จิตมันก็ไม่เสวยใจ จิตมันก็เป็นจิตใจ จิตมันก็
 เป็นพุทชะงะ จิตมันก็เป็นตัวของมันเองไง พอจิตเป็นตัวของมันเอง พอเป็นตัวของมันเอง กิเลส
 มันไม่มีช่องทางไง เวลากิเลสไม่มีช่องทาง

เพราะว่าความคิดมันเกิดจากอะไร กิเลสมันหลอกทั้งนั้น คิดเรื่องนั้น คิดเรื่องนี้ คิดอย่าง
 นั้น แล้วเสวยไป เริ่มต้นเกิดจากอะไร

สัญญาความจำได้หมายรู้ในใจนั้นแหละสำคัญที่สุด เวลาที่มีความรู้สึกนึกคิดมานะ
 สังขารมันปรุงมันแต่งแล้ว

สังขารมันปรุงมันแต่ง มันแต่งไปด้วยอะไร

มันแต่งไปด้วยมารยาสาไถยทั้งนั้น

มีสติปัญญาขึ้นมา ความคิดอย่างนี้ไม่เคยคิดใช้ใหม่ แล้วคิดแล้ว คิดแล้วได้เรื่องอะไร

เวลาเราทำหน้าที่การงาน เราต้องใช้ความคิด เราใช้สติปัญญา นั่นถึงเวลาทำงาน เรา
 จะไตร่ตรองด้วยเหตุด้วยผล นั่นมันเป็นปัจจุบัน เป็นหน้าที่ ถ้าอย่างนั้นมันเป็นเฉพาะเหตุผลนั้น

แต่ในปัจจุบันนี้มันไม่ใช่ ปัจจุบันนี้เราต้องการให้มันหยุดเลยละ แล้วมันหยุดได้ไหม

กิเลสมันหมกไว้ หมกในหัวใจของเรา แล้วเราไม่มีสติ ไม่มีสัจจะ ไม่มีขันติธรรม ไม่มีอะไรเลย ธรรมะห่อหมก ห่อหมกด้วยของเน่าของเหม็นนะ

กึ่งหอยปูปลาเขาจะเอามาห่อหมกนั้นแหละ ถ้ามันสดๆ ร้อนๆ สดใหม่ ห่อหมกทำแล้วมันมีคุณภาพ ของเหลือเก็บไว้ค้างแรมเอามาทำ รสชาติก็แตกต่าง ของเก็บไว้จนเน่าจนบูดจะเอามาทำก็แตกต่าง

สติ สมาธิ สดๆ ร้อนๆ หรือ เป็นมาตั้งแต่คราวใด ไม่ได้คิดเลยหรือว่าสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา สติก็เป็นอนัตตา สมาธิก็เป็นอนัตตา ยิ่งปัญญาไม่ต้องพูดถึงเลย ตัวเสริมเลยละ มันเป็นอนัตตา ของชั่วคราวไง แล้วมันอยู่กับเราตลอดไปไหม

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ทำความสงบของใจแล้ว ข้อวัตรปฏิบัติเครื่องอยู่ของใจ ใจได้อยู่กับข้อวัตรปฏิบัติ ใจได้มาอยู่กับพุทโธ ใจได้มาอยู่กับปัญญาอบรมสมาธิ ด้วยเหตุด้วยผลขึ้นมา ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เหตุที่มันจะกลั่นกรองหัวใจของเราให้เป็นพุทโธ ไม่ใช่ให้เป็นสัญญาอารมณ์ ไม่ใช่ให้กิเลสมันห่อหมก

มันหมกตัวมันอยู่ในหัวใจของตน แล้วตัวของตนเองนั้นแหละที่ว่าจะประพฤติปฏิบัติใน

“สัมมาสมาธิเป็นตัวเป็นตน”

นั่นล่ะเป็นตัวตนที่สะอาดบริสุทธิ์ ถ้าเป็นตัวเป็นตนที่สะอาดบริสุทธิ์ มันมีกำลังของมัน ถ้ามีกำลังของมัน สิ่งที่เราจะเอามาห่อ เราจะเอามาทำเป็นคุณงามความดี สติให้เป็นสัมมาสมาธิให้มันเป็นสัมมาสมาธิ แล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ถ้าปัญญามันจะเกิดขึ้น มันจะรู้โดยสัจจะ ด้วยความจริง นี่ไง รู้โดยสัจจะด้วยความจริงว่านี่เป็นภาวนามยปัญญา เพราะปัญญาอย่างนี้เราไม่เคยรู้เราไม่เคยเห็น

ไอ้ที่เป็นภาวนามยปัญญา ไอ้ที่เราใช้ปัญญาภาวนา มันเป็นสัญญาทั้งนั้น สัญญาๆ ใจ

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมมามากมายมหาศาล ฟังธรรมแล้วเขาให้วางไว้ นี่ไง มันเป็นอดีตเป็นอนาคต แต่ถ้าเราเป็นจริงๆ เราเป็นปัจจุบัน เราทำให้สงบระงับเข้ามาให้เป็นจริงๆ เข้ามา สดๆ ร้อนๆ

ถ้ามันเป็นของสดๆ ร้อนๆ เห็นไหม ของสดๆ ใหม่ๆ มันไปทำอะไรได้นั่นก็เป็นของดีงามทั้งนั้น ของเก็บไว้จนเน่าจนบูด เน่าบูดนี้ของที่มีมันเป็นอาหาร

แต่ถ้าเป็นสติปัญญานะ มันสดๆ ร้อนๆ ตลอดเวลา สัญญาๆ สัญญานี้สดๆ ร้อนๆ ยิ่งสัญญาที่ตัวร้ายเลย ตัวร้ายเพราะอะไร เพราะมันซึมซับออกมาจากใจ

สัญญาๆ สัญญาเราคิดว่ามันอยู่ที่อื่นไกลนัก แต่ความจริงสัญญามันเกิดจากจิต เพราะเวลาจิตมันจะรู้สึกนึกคิด มันจะคิดได้อย่างไร นี่มันซึมออกมา สังขารความคิดมันยังหยาบกว่านี้สังขาร แล้ววิญญูณรับรู้ละ แล้วรู้แล้วเห็นอะไร เราเคยรู้เห็นอะไร

นี่ไง ธรรมะห่อหมก มันหมกไว้ มันสุ่มไว้ มันเผาผลาญในหัวใจของตน แล้วไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันนะ

เวลาจะเป็นขึ้นเป็นอันนะ เราตั้งสติของเรา แล้วทำความสะอาดของใจ เริ่มต้น เริ่มต้นจากเรานะ ถ้ามีสติสัมปชัญญะ มีสติแล้วภาวนาได้ นั่นเราฝึกหัดของเรา

ถ้ามันสติล้มลุกคลุกคลาน มันก็ต้องมีการลงทุนแล้ว อดนอน ฝอนอาหาร การอดนอน การฝอนอาหาร การเร่งความเพียร มันเป็นการแผดเผา ตบะธรรม ตบะธรรมจะแผดเผากิเลสในกิเลสที่มันใกล้ชิด มันชิดเชื้อมกับหัวใจ

มันไม่ใช่ใกล้ชิด ชิดเชื้อม มันมาจากที่เดียวกันเลยละ มันมาจากฐิติจิต อวิชชาอยู่ที่ฐิติจิต

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้น เห็นไหม จิตเดิมแท้เป็นผู้สลัด นี่ไง นั่นแหละคือตัวอวิชชา ตัวอวิชชาที่ผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติใหม่รู้ไม่ได้หรอก รู้ได้ยาก

ที่รู้แน่อารมณ์ สัญญาอารมณ์นี้แหละ ขนาดสัญญาอารมณ์ สิ่งที่เราจะรู้จะเห็น เราจะรู้ไม่ได้เลย

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับหลานพระสารีบุตรไง ถ้าเธอไม่พอใจอะไรต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย

นี่ก็เหมือนกัน เราฝึกหัดประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาลุ่มลูกคูลูกหลาน เรากระพัดกระเฟียดทั้งนั้นนะ แต่จริงๆ เราต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึก ไม่พอใจกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของเราด้วย เพราะกิเลสมันหมกอยู่ในใจนั้น แล้วกิเลสมันหมกอยู่ในใจนั้น แล้วเราก็ไปหา หา หา อยู่งุ่นๆ ส่งออกทั้งนั้น

ไปหาที่ไหน

มันต้องหาที่ใจเรานี้ แล้วถ้ามันหาที่ใจเรานี้ เพราะการฝึกหัดปฏิบัติไง

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้เป็นเครื่องอยู่ของใจๆ แล้วเวลาใจที่มันสงบระงับเข้ามา จิตตภาวนาๆ ใจ เขาภาวนาด้วยหัวใจของคน ภาวนาด้วยจิตผู้หนึ่งใจ

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

แต่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ มันว่าจะจะเป็นจิตเดิมแท้ จะเห็นจิตของตน เป็นไปไม่ได้ แค่งบรณะเข้ามา เริ่มต้นเป็นสมาธิ มันก็ละเอียดยะเอียดลึกล้ำ ลึกลับสำหรับปุถุชนแล้ว

ปุถุชน กัลยาณชน ปุถุชนคนหนา หนาไปด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ความว่าหนาด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันออกมาจากหัวใจของเรา

ฉะนั้น เวลากระทบสิ่งใด รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

สิ่งที่รับรู้ รับรู้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รับรู้แต่รูป รส กลิ่น เสียงนั้น แต่ถ้าจิตใจของตนจิตใจของคน วิญญูญาณไม่รับรู้ เราก็เห็น เราได้ยินเสียง เราได้เห็นรูปนั้น แต่มันก็ไม่รับรู้ไง นี่สิ่งที่ว่าเรามันเป็นความจริงความจริง มันหายๆ มากๆ หายๆ มากๆ คือเริ่มต้นจากปุถุชนคนหนานี้ไง

ถ้าปุณฺณคนหนา ถ้าฝึกหัดปฏิบัติแล้วนะ เป็นปุณฺณ ถ้าฝึกหัดแล้วเรารู้เท่าทันรูป รส กลิ่น เสียง ถ้ารูป รส กลิ่น เสียง เสียงก็สักแต่ว่าเสียง รูปก็สักแต่ว่ารูป

เวลาคนฝึกหัดภาวนา เคนจกรรม นั่งสมาธิภาวนา เราเพื่อเอาความรู้สึก เอาใจดวงนี้ เอาพุทธะอันนี้ รูป รส กลิ่น เสียงที่มากระทบจากภายนอก วาง เสียงสักแต่ว่าเสียง รูปสักแต่ว่ารูป จะเห็นสิ่งใดมีสติปัญญาเท่าทันมันไม่ ให้มันกระเจิงออกไปตามรูป รส กลิ่น เสียงนั้น เป็นคนหนา

กิเลสมันหมกตัวมันไว้ในใจของตน มันหลบหลีก มันปลิ้นมันปล่อน มันเจ้าวัฏจักร มันคลุมหัวใจของสัตว์โลก แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติ เราทั้งนั้น เราทำทั้งนั้น

มนุษย์เกิดมามีกายกับใจๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ก็ รื้อหัวใจของสัตว์โลกใจ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านนิพพานไปแล้ว สรีระของท่านเผาแล้ว กระดูกของท่านเป็นพระธาตุ แต่หัวใจของท่านละ

กายกับใจๆ นี่ใจ หัวใจที่เป็นพระอรหันต์ หัวใจที่สิ้นกิเลสไปอยู่กับกายของผู้ใด อยู่ได้ อายุขัยขนาดไหน มันชักมันฟอก เวลาเผาแล้ว สิ่งที่เหลือไว้ เหลือไว้แต่พระธาตุ แล้วใจละ

เหมือนกัน การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อหัวใจของสัตว์โลก หัวใจ หัวใจ หัวใจ แล้วเวลามันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันเป็นที่ใจ ที่จิตตภาวนาๆ

แต่เราไปเอาอารมณ์ภาวนาใจ อารมณ์ภาวนา สงอารมณ์ อารมณ์ แต่ความจริงจิตสงบแล้ว สงบ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

แค่สงบๆ สงบแล้วมันก็มีความสุขของมัน แล้วเราก็ก็นั่งปฏิบัติให้มันสงบระงับเข้ามาให้มากขึ้นๆ พอมากขึ้นขึ้นมา ชำนาญในวิธี ชำนาญในการเข้าและการออก ดูแลหัวใจของตน แล้วมันสังเกตให้ได้ ถ้ามันไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เห็นไหม

ทำไมต้องเห็นละ

ถ้าไม่เห็น จะมีอะไรเป็นเป้าหมาย

จิตตภาวนา จิตสงบระดับเป็นสมถกรรมฐาน ยกขึ้นสู่วิปัสสนาคือใช้ภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญามันจะไปใช้ปัญญากับอะไร

มันใช้ปัญญา เห็นไหม กาย เวทนา จิต ธรรม

ถ้าจิตสงบแล้วเวลาเห็นกาย เห็นกาย พิจารณากาย

เห็นเวทนา เวทนาถ้าพิจารณาไปแล้ว ถ้ามีกำลังสมควรหรือเสมอกัน สักแต่ว่า

สักแต่ว่า เขาบอกว่าเป็นอุเบกขา แล้วธรรมจะเกิด

มันจะเกิดได้อย่างไร เวลามันเท่าทันแล้วอุเบกขา มันสักแต่ว่า มันไม่ใช่ปัญญาที่รู้แจ้ง

ปัญญาที่มีสติปัญญามันพิจารณาของมัน เวลามันขาด เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่เวทนา เวลามันปล่อยมันวางเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป สติปัญญาจะมากขึ้นๆ มันจะมีกำลังของมันมากขึ้นไป ถ้ากำลังมากขึ้น มันอาจหาญ มันไม่วิตกวิจารณ์ ไม่กลัว

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้นที่ทำภาวนากันไม่ได้ เวลานั้นสมาธิไป เวทนามันเกิดนะ มันเจ็บมันปวด มันทุกข์มันยาก

เจ็บปวดทุกข์ยาก มันเป็นเรื่องธรรมดา เวลาคนเขาผลิตเพลินในการเล่นของเขา ในการเล่นพนันของเขา เขานั่งไป ๗ วัน ๘ วัน ทำไม่เขานั่งได้ นั่งได้ก็กายเหมือนกัน แต่ใจของเขา มันผลิตเพลิน ผลิตเพลินกับการเล่นของเขา

ทำไมมันผลิตเพลินได้ล่ะ

แต่เวลาเรานั่ง เราเผชิญหน้ากับมัน เผชิญหน้ากับกิเลสที่มันหมกอยู่ในใจของตน แล้วเวลาเผชิญหน้ากับมัน นี่มารยาสาไทย มันแสดงออกถึงการทุกข์การยาก การเจ็บการปวด การทุกข์ทรมานทั้งนั้น ผู้ที่ไม่มีสัจจะล้มลุกคลุกคลาน แต่ผู้มีสัจจะต้องชนะมัน

แล้วชนะมันด้วยอะไร

ความเพียรชอบ

ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะของผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัตินั้น แล้วมันอยู่ที่
วาสนา ความเพียรของคนมากน้อยขนาดไหน แล้วความเพียรโดยความถนัด ผู้ที่นั่งสมาธิ
ชำนาญในการนั่งสมาธิ การนั่งสมาธิเป็นหลักของเขา ผู้ที่ชำนาญในการเดินจงกรม เขาถนัดใน
การเดินจงกรมของเขา

ถนัดมากถนัดน้อย เราถนัด ความถนัดก็คือความถนัด แต่ความถนัดแล้ว เราฝึกหัด
ปฏิบัติแล้ว เราต้องการหาความจริง แล้วหาความจริง มันจะพัฒนาหัวใจของจิตดวงนั้น วุฒิ
ภาวะมันจะเพิ่มขึ้นมากขึ้นๆ เพราะมีความชำนาญ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ แล้วมันกลัวอะไรที่
สมาธิมันจะเสื่อม

มันไม่เสื่อมเพราะมันมีความชำนาญ ชำนาญในวิธี กำหนดพุทโธมันจะเป็นอย่างนี้ จิต
จะลงอย่างนี้ ถ้าจิตมันลงแล้วมันไปกลัวอะไร

คนที่มีความชำนาญ อธิปนาสมาธิ เวลาจะลง เชิญ ใ้ผู้ปฏิบัติใหม่ พอฉนิกะเป็นอุปจา
ระ มันก็งงๆ แล้ว ยิ่งจะไปอธิปนา จบเลย มันลงไปไม่ได้ ก็เลสที่มันหมกไว้ไง กลัวเป็น กลัวตาย
กลัวทุกข์ กลัวยาก กลัวจะไปเห็นสิ่งแปลกประหลาด กลัวจะเป็น

มีคนมากมายบอกว่า ถ้าจิตมันลงสมาธิ ไม่อยากให้ลง กลัวไปเจอผี กลัวไปเจอสิ่งที่เรา
ไม่อยากพบอยากเห็น

แต่ถ้าเป็นนักปฏิบัติที่เป็นครูบาอาจารย์ที่ท่านชำนาญการนะ ใ้ที่รู้ที่เห็นนั่นล่ะ ให้มัน
เห็นจริงเถอะ เห็นแล้วมันต้องพิจารณาไง นั่นล่ะกิเลสมันหมกไว้ไง มันหมกไว้ในใจ ในภวาสวะ
ในภพ

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เจ้าวัฏจักร อวิชชา นั่นคือตัวภวาสวะ ตัวภพ ตัวชาติ
เวลามันลบมันล้าง ลบล้างตั้งแต่สังกกายทิณฐิ วิจิกิจฉา สัลลพตปราคาส กามราคะ ปฏิกะ

เวลากามราคะ ปฏิฆะขาดไป รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา สังโยชน์เปื้อนบนไม่เกี่ยวกับรูปธรรมเลย นามธรรมล้วนๆ นี่ไง ภพัง ภวาสวะ ภพัง มันถึงได้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไปไง ไม่มีต้นไม่มีปลาย

แล้วมันอยู่ไหนล่ะ

กลางหัวอก

ที่ยังหาไม่พบเพราะกิเลสมันหมกตัวมันไว้ แล้วเวลาห่อ ธรรมะห่อหมก สิ่งที่มีนิจชาติภูฏี ความไม่ถูกต้องชอบธรรม แล้วห่อ แล้วหมกด้วยกิเลสของตนซ้ำเข้าไปอีก บรรลุธรรม

มันบรรลุที่ไหน เพราะมันมาจากความมิจชาติภูฏีทั้งสิ้น

ศีล ศีลคือความปกติของใจ

ทุศีล ทำตามแต่ความพอใจของตน ถ้าตนพอใจ นั่นว่าเป็นศีล แต่ถ้ามันขัดกับกิเลสในใจของตน ไม่ใช่ซะ กลับว่ามันเป็นอัตตกิลมถานุโยค มันเป็นความลำบากเปล่า มันไปนุ่นเลยล่ะ นี่ไง ถ้าเป็นสัมมาทิฏฐิความถูกต้องชอบธรรม ผิดหมด ผิดศีลก็คือผิด แต่ถ้าพอใจ ถูก นี่คืออะไร

ดูกิเลสมันหมก หมกไว้ในหัวใจของตน แล้วตนมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้น แล้วมันเป็นมิจชาติหรือเป็นสัมมาล่ะ

แล้วถ้ามันเป็นมิจชาติ เอาสิ่งที่เป็นความมิจชาติ สมาธิก็ว่างๆ ว่างๆ ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ถ้าเป็นภาวนา ภาวนาก็จำมาทั้งนั้นนะ ภาวนารู้หมดทุกเรื่อง รู้แล้ว ศึกษามาแล้วเข้าใจหมด แล้วก็ห่อ ธรรมะห่อหมก หมกกิเลสไว้ในใจของตน

ถ้ามีอำนาจาสนาของตน เราปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เราปฏิบัติเพื่อสัจจะเพื่อความจริงในใจของตน

ฝึกหัดสติของเราให้ได้ ตั้งสติของเราให้ได้ ถ้ามันลุ่มลึกคลุกคลานก็ตั้งขึ้นใหม่ ตั้งขึ้นใหม่

การประพฤติปฏิบัติเริ่มต้น สติสำคัญมาก เพราะสติมันสามารถยับยั้งพายุอารมณ์ในใจของเราได้ เวลาเกิดพายุอารมณ์ในหัวใจของตน เวลาเกิดกิเลสมันกระหน่ำซ้ำเติม ที่กระหน่ำพัดในหัวใจของตนที่รุนแรงขนาดไหน เพราะเรากับกิเลสเป็นอันเดียวกัน มันถึงไปโดยกำลังเต็มที่

แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราตั้งสติได้ เราระลึกได้ เราระลึกได้ก็คิดว่า นี่เราคิดอะไร เราทำไปเพื่อใคร เห็นไหม ถ้าสติมันคิดได้ แล้วสิ่งที่กิเลสมันพัดกระหน่ำในใจ มันจะพัดไปได้อย่างไร

กิเลส สตินี้สามารถยับยั้งได้ ยับยั้งเพราะอะไร เพราะสติเกิดจากจิต ถ้าจิตมันมีสติสัมปชัญญะ มันจะส่งออก มันจะพร้งพร้อออกไปแบบที่กิเลสมันพัดใส่จิตของเราได้อย่างไร

สิ่งที่มันเป็นไป มันก็เป็นไปโดยอาการไ้อาการของจิต โดยธรรมชาติของจิต โดยความรู้สึกนึกคิดของปุถุชนคนหนา ธรรมชาติของจิต ธรรมชาติของความคิด มันก็เป็นอย่างนั้นแหละ นี่มันเป็นธรรมชาติ โดยข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้น แต่เพราะเรายังไม่ได้ฝึกหัดใจ

ถ้าเราฝึกหัด เราตั้งสติ อ้าว!

ตั้งสติ สติมันเท่าทันความคิดก็จบไป สติก็คือสติไ้

แล้วถ้าหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธต่อเนื่องละ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธเพราะอะไร

เพราะจิตมันไม่ส่งออก มันไม่เสวย ไม่เสวย สันตติ มันก็อยู่ในตัวของมันเอง ถ้าอยู่ในตัวที่มันอยู่ไม่ได้ เพราะจิตที่เป็นปกติสุขจะตั้งอยู่ในตัวของตนเองไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร ไม่ได้เพราะมันต้องเกาะไ้ มันต้องเสวยไ้

แล้วมันเสวยอะไรละ

มันก็เสวยอารมณ์ความรู้สึกไ้ อารมณ์ความรู้สึก ผู้รู้มันต้องรู้ในอารมณ์ความรู้สึกนั้น เพราะรู้ในอารมณ์ความรู้สึกนั้น ก็รู้โดยสามัญสำนึกของมนุษย์ไ้ แล้วก็ออกไปแสวงหาโดยทางวิชาการ โดยการศึกษา โดยการค้นคว้า มันก็ส่งออกไปหมดไ้

แล้วเวลาเราจะประพฤติปฏิบัติธรรมให้สมควรแก่ธรรม เราไม่ใช่ธรรมห่อหมก ให้กิเลส มันพาหมก หมกแล้วหมกด้วยความมิจฉาทิฐิ หมกด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันไม่ใช่หมกด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา

ของสดๆ ร้อนๆ ใหม่สด ใหม่สดก็ปัจจุบันธรรมนี้ไง ถ้ามีสติมีปัญญา มันเท่าทันกับกิเลส ค้นหาความทะยานอยากนะ

มันไม่เท่าทันอะไร มันเท่าทันกับอารมณ์ความรู้สึกที่มันกระหน่ำพัดหัวใจของตน ถ้ามีสติ อารมณ์มันเกิดอย่างไร ถ้าสติสมบูรณ์แบบ อารมณ์นี้ดับแน่นอน

สติสามารถกั้นอารมณ์ความรู้สึกที่รุนแรงนั้นได้แน่นอน แล้วพอมีสติแล้ว แล้วมีศรัทธา ความเชื่อแล้วทำอย่างไรต่อ

ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ก็ใช้ปัญญาพิจารณา เออ! ทำไมมันเป็นอย่างนี้ๆ นี่มันมีเหตุมีผลของมันขึ้นมา ถ้ามีเหตุผลของมัน เวลาเท่าทันปั๊บ หยุดหมด สติ มันหยุด แต่มันก็ยังไม่มีเหตุมีผลใช้ใหม่ เราใช้ปัญญาๆ ปัญญาถ้าพิจารณาไปแล้ว ปัญญามันแยกแยะแล้ว

ที่นี้ปัญญาแยกแยะอย่างนี้ ถ้ามันเป็นธรรมห่อหมก มันก็ว่าบรรลु คำว่า “บรรลุธรรม” นี่พูดบ่อย พูดบ่อยเพราะเบื่อ ใครๆ ก็บรรลุธรรม มันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน บรรลุธรรมได้อย่างไรวะ

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ประพฤติปฏิบัติไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน ไม่มีอะไรเป็นเนื้อเป็นหนัง ไม่มีอะไรเลย

แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านฝึกหัดให้ตั้งสติ แล้วทำสมาธิให้ได้ ทำสมาธิ ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้ว เราหาปุหาปلامาแล้ว เรามีเครื่องแกงของเรา เราทำของเราแล้ว เราผสมเสร็จเรียบร้อยแล้ว เราห่อแล้วเราหนึ่ง มันจะเป็นห่อหมก มันจะเป็นความถูกต้องชอบธรรม

เวลาฝึกหัดปฏิบัตินะ ทำสมาธิก็ตรากตรำทำสมาธิ แล้วสติแล้วปัญญามันอยู่ไหน ถ้ามันหาไม่ได้ มันจะเอาอะไรมาทำ ถ้ามันหาของมันได้ไง ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบใจ

ถ้าดำริชอบ งาน งานอะไร

งาน เห็นไหม งานในการทำสมณะ งานในการทำความสงบก็พุทโธๆ งานในการภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน ถ้าปัญญามั่นหมุ่น โอ้โฮ! มันคนละเรื่องนะ

สมาธิๆ ทำความสงบของใจ เราบังคับ เริ่มต้นต้องบังคับ บังคับให้มันอยู่กับคำบริกรรมไม่ให้มันคิด ไม่ให้มันแฉลบ ไม่ให้มันคิดนอกเรื่องนอกราว เพราะมันเคยคิดโดยธรรมชาติของมัน แล้วเรามาบังคับให้มันคิดพุทโธๆ มันก็จะแฉลบของมัน พายุของกิเลสมันกระหน่ำเข้าเต็มอยู่อย่างนั้นนะ เราก็ต้องบังคับไว้ก่อน บังคับแล้วฝึกหัดจนมีสติมีปัญญา มีกำลังพอ พุทโธๆ กับจิตมันก็กลมกลืนกัน พอพุทโธกับจิตมันกลมกลืนกัน มันพุทโธได้ง่ายขึ้นมา เห็นไหม

แล้วถ้ามันมีอำนาจวาสนา ทำให้สมดุลงุดดีขึ้นมา เวลามันละเอียดยิ่งขึ้นไป โอ้โฮ! มันจะหาย มันจะอะไร โอ้โฮ! มหัศจรรย์กว่านั้นเยอะเลย นี่ขั้นของสมาธิ สมาธิจะทำความสงบของใจเข้ามา มันก็มีความสุขความสงบระงับไปอีกอันหนึ่ง

แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา มันไม่เป็นอย่างปัญญาที่เราคิด ปัญญาที่เรารู้เราเห็นอย่างนี้หรือ ปัญญาที่เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทางวิชาการ รู้รอบขอบชิด รู้ไปทุกเรื่อง กิเลสทั้งนั้นนะ กิเลสทั้งตัวเลย เพราะมันคิดโดยกิเลสไป

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ายกขึ้นสูวิปัสสนาได้

พระปฏิบัติที่ไม่ได้ผลๆ เพราะทำสัมมาสมาธิ ทำสมณะเป็นพื้นที่ สมณะคือฐานที่แห่งการทำงาน ก็ทำไม่เป็น ก็ทำไม่ได้ แล้วพอทำขึ้นไปก็ว่าบรรลุธรรม หลงตัวเอง ธรรมะห่อหมกก็ห่อแต่มีจิตปฏิฐิ ห่อแต่ความเห็นผิดทั้งสิ้น

แต่ถ้ามีอำนาจวาสนานะ เราทำความสงบของใจเข้ามาๆ เป็นสมถกรรมฐาน แล้วถ้ายกขึ้นสูวิปัสสนา ยกขึ้นสูวิปัสสนา ให้มันสังเกต ให้มันว่า ให้สังเกตว่า เวลาความคิดมันเกิดจากอะไร ความคิดเกิดได้อย่างไร ความคิดที่มันจะเกิดนี่เพราะอะไร เวลาจิตสงบแล้วมันเสวยเวลามันออก นี่สำคัญที่สุดเลย

สมถกรรมฐานยกขึ้นสูวิปัสสนากรรมฐาน

สมถกรรมฐานล้มลุกคลุกคลาน ธรรมะห่อหมก กิเลสมันหมกจนล้มลุกคลุกคลาน
เออออห่อหมกว่า นั่นเป็นสมาธิ นั่นเป็นความว่าง แล้วเวลาจะยกขึ้นสู่วิปัสสนายกขึ้นไม่ได้ ผู้ที่
ประพฤติปฏิบัติแล้วไม่มีเหตุไม่มีผล เพราะวิปัสสนาไม่ได้

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาคือมันเห็น เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เห็นข้อเท็จจริง คือ
ว่าเห็นกิเลส

คำว่า “เห็นกิเลส” ถ้ามันจับต้องของมันได้ด้วยกำลังของสัมมาสมาธินะ เวลามันใช้
ปัญญาไป ใ้โฮ! จักรมันเคลื่อนนะ เวลามันเคลื่อนขึ้นไป ใ้โฮ! มันหมุนตัวๆ

หมุนตัวต้องมีกำลัง ต้องมีการฝึกหัด

เวลาภาวนามยปัญญามันเคลื่อน จักรมันเคลื่อน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระ
ธรรมๆ สังฆธรรมไง ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้น
เห็นตถาคตไง

อันนี้เป็นธรรมในฝ่ายปฏิบัติ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระปฏิบัติองค์แรก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอัสวักขยญาณ
ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทำตามข้อเท็จจริงนี้ไง

ถ้าเวลามันเกิดขึ้น เวลาพระที่ประพฤติปฏิบัติ พระอรหันต์ที่ได้แย้งกันด้วยว่า อะไรเลิศ
ที่สุด อะไรเลิศที่สุด เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ข้าพเจ้าทุกองค์ว่าของ
ข้าพเจ้าเลิศที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า อัสวักขยญาณเลิศที่สุด ภาวนามยปัญญา
เลิศที่สุด เพราะภาวนามยปัญญาจึงทำให้พวกเธอเป็นพระอรหันต์

แต่พระอรหันต์ขนาดนั้น เอาแต่ความถนัดของตน ว่าสิ่งนั้นถูกต้องชอบธรรม องค์อื่นเขา
ก็ทำของเขา ถนัดชอบใจของเขา ตรงกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเขา เพราะเขาเป็น
พระอรหันต์นะ แต่ไม่รู้รอบขอบชิดเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัดสิน อยู่ในพระไตรปิฎก เด็ดขาด ตามข้อเท็จจริง

ฉะนั้น เวลาจิตเราสงบแล้วเรายกขึ้นวิปัสสนา เวลาภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้น เวลาจักรมันเคลื่อนขึ้น มันไม่เป็นอย่างที่เรารู้ เราคิด ใ้มันมันธรรมะห่อหมก กิเลสมันหมกของมันไว้ แล้วตัวเองก็ไม่มีวิมุติภาวะ แล้วตัวเองก็เออออห่อหมก เพราะกิเลสมันคั่นเคยไ้

กิเลสกับใจมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย มันเป็นอันเดียวกันอยู่อย่างนั้นนะ ขยับจะเคลื่อนอย่างไร กิเลสมันมาด้วยทั้งนั้น สัมมาสมาธิเป็นตัวหยุดยั้ง สัมมาสมาธิ

ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ ความรู้สึกนึกคิดนั้นเจือปนไปด้วยสมุทัยแนนอน เจือปนไปด้วยอวิชชาคือความไม่รู้

แต่สัมมาสมาธิมันรู้ชัดของมัน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ แต่ยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ มันก็เลยภาวนาไม่เป็น ทำภาวนาไม่ได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา พอรู้พอเห็น มันก็ไม่มีกำลังพอ มันจะก้าวเดินไป

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านถึงเห็นว่า ผู้ที่มีอำนาจวาสนาจะฝึกหัดปฏิบัติ เขาต้องมีบุญกุศลของเขา เขาต้องมีอำนาจวาสนาของเขา ถ้าเขาไม่มีอำนาจวาสนาของเขา เขาทำอย่างนี้ไม่ได้ ทำไม่ได้

แล้วพยายามฝึกหัดไป พยายามกระทำ ทุ่มเทศนาใด่มันก็ทุ่มเทไปเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมี ปฏิบัตินี้ ถ้าปฏิบัติไม่ได้มรรคไม่ได้ผลก็ปฏิบัติเพื่อเป็นจริตนิสัย มันจะเป็นจริตเป็นนิสัยไปกับจิตดวงนั้น

นี่ไง พาหิยะๆ ที่พึ่งเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ เพราะอดีตชาติเขาขึ้นไปบนหน้าผาตัด จนเขาภาวนาจนเขาสิ้นชีวิตไป พระไปด้วยกัน ๕ องค์ องค์หนึ่งสำเร็จเป็นพระอรหันต์ องค์หนึ่งเป็นพระอนาคามี ๓ องค์ตาย นี่เป็นจริตเป็นนิสัยไ้

ฉะนั้น พอมาเกิดแล้วมาเป็นพ่อค้า ไปค้าขายทางสำเภา เรือล่มไ้ เรือล่มก็ขึ้นฝั่งมา ขึ้นฝั่งมาก็นั่งด้วยไ้ไ้ ไ้ไ้! เขาก็นึกว่าเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ก็หลงอยู่นั่นไ้

จนพระที่ปฏิบัติด้วยกันมาเตือน “ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ คนที่มาล้อมเชิดชูบูชาเขาก็ไม่รู้
แล้วทำไมไปหลงใหลกับปุถุชนคนหนาประชาชนทั้งหลาย เขาเป็นใคร บัดนี้องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ให้ไปพึ่งธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

พาหิยะถึงได้ลดทิฏฐิมานะไปพึ่งเทสน้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ครั้งแรกเลย “เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง”

เราก็ก็นั่งว่างหมดละ

“แต่เธอต้องกลับมาถอนอัตตานุทิฏฐิที่เห็นว่าว่าง”

แต่เรามองโลกไม่ว่าง มองโลกมีแต่ลาภสักการะ มองโลกมีแต่ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ
มองโลกมีแต่คนชื่นชมบูชาเรา นี่ไง ติดบ่วงที่เป็นโลก

เธอต้องมองโลกนี้เป็นความว่าง

คือไม่ไปหลงใหลกับเขา โลก ถ้าเรามองด้วยสติด้วยปัญญา เราสงสารนะ มันโดย
ธรรมชาติ ทุกคนเกิดมาแล้วต้องเลี้ยงชีพ ทุกคนต้องหาเครื่องอยู่เครื่องอาศัย ต้องหาปัจจัย
เครื่องอาศัย แล้วมีบุญและบาป มีบุญมีกุศลของเขา เขาประสบความสำเร็จของเขา ถ้ามีบาป
อกุศล เขาก็ล้มลุกคลุกคลานของเขา นี่บ่วงที่เป็นโลก

เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง

เราอย่าไปติดข้องกับเรื่องโลกๆ

กลับมาถอนอัตตานุทิฏฐิ ทิฏฐิมานะความเห็นผิดในใจของตนนั้นนะ

ทีเดียว พาหิยะเป็นพระอรหันต์เลย

เขามาจากไหนละ

เขามาจากที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาล้มลุกคลุกคลาน

ฉะนั้น คนที่ไม่มีวาสนา ไม่มีวาสนานะ เป็นธรรมห่อหมกไ้ หมกแต่กิเลส หมกแต่ความเห็นของตน หมกแต่ความเห็นผิด หมกไว้ในใจนั้น แล้วสิ่งที่เป็นมิจฉา นั้นว่าสติ ใ้ฉันนั้นเป็นสมาธิ ใ้ฉันนั้นก็เป็นปัญญา ใ้ฉันนั้นก็เป็นมรรค ห่อด้วย เอามาห่อ ธรรมห่อหมก ห่อด้วยมิจฉาทิฏฐิฉันเลยไม่มีผลไ้

ถ้าจะบอกว่ากลืนเห็น เหม็นมากๆ สะอิดสะเอียนด้วย เพราะอะไร เพราะมันเป็นมิจฉา
ความเห็นผิด เห็นผิดจากธรรม

ถ้ามันเป็นความถูกต้องชอบธรรม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ความสงบสุขนั้นเกิดจากใจดวงนั้น ถ้ามันเห็นความถูกต้องชอบธรรม ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์

ทุกข์ ทุกข์มันเป็นสัจจะ ทุกข์มันเป็นความจริง มันมีกิเลสตัณหาความทะยานอยากไ้
สมุทัย

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ด้วยมรรค ๘ ทุกข์ดับ นิโรธ ต้องบอกใคร แล้วมันชัดเจนของมัน

ชัดเจนเพราะอะไร

ชัดเจนนะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปราคาส อีก ๗ ชาติ ท่ามกลางหัวใจ จิตที่เวียน
ว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

แล้วคู่ที่ ๑ มันไม่รู้จักความเป็นคู่ที่ ๑ ได้อย่างไร

นี่ถ้าอีก ๗ ชาติ แล้วคู่ที่ ๒ ละ คู่ที่ ๓ กามราคะ นี่ไ้ กามภพจบครบ

แล้วกามภพแค่ไหนละ

แล้วเวลาเกิด เกิดบนพรหม แล้วถ้าคู่ที่ ๔ จบหมดเลย เพราะทำลายภวาสวะ ทำลายภพ
หนึ่งไ้ ภพไ้ ภพชาติ

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส ภพชาติไ้ ไ้ๆ นะตัวเวียนว่ายตายเกิด ไ้ๆ นี่แหละ เพราะพรหม ๕
ชั้น เวลาทำลายภวาสวะ ทำลายภพ

ภพอยู่ไหน แสงสว่างหรือ ดวงอาทิตย์หรือ ฟ้าแลบหรือ ไร้สาระ

ความจริงถ้ามันพิจารณาของมัน โอ! จากสติเป็นมหาสตินะ ปัญญาเป็นมหาปัญญา

ไอ้ที่เริ่มต้นปุณฺณคนหนา อารมณ์ความรู้สึก หนา เป็นของที่หายาบมาก เรายังไม่เห็นนะ ที่ว่าหายาบๆ ธรรมะห่อหมก กิเลสมันหมก แล้วเราก็ห่อหุ้ม หุ้มห่อโดยกิเลสตัณหาของตน หุ้มห่อโดยพญามาร ทั้งครอบครัวของมันช่วยกันสับย่ำ แล้วเราก็รีนเริง กิเลสมันพันหน้าเลือดสดาเลย เรายัง ไอ้โฮ! มันเป็นของชื่นชม มันเป็นของที่มีคุณค่า

มันอยู่ใต้ผิวหนังต่างหาก ผิวหนังห่อไว้ทั้งนั้นนะ ห่อเลือด เส้นเลือด เส้นเอ็น อยู่ในหนัง หุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ มันถึงมองโดยความสวยงามได้ ไม่มีหนังหุ้มอยู่โดยรอบ ธรรมะห่อหมก มันน่าสะอิดสะเอียน สะอิดสะเอียน

คนที่ประพฤติปฏิบัติที่เขาได้รู้แจ้งเห็นจริงในหัวใจของตนแล้ว มันสะอิดสะเอียน เพราะมันไม่ใช่ธรรมะห่อหมก มันเป็นสัจธรรม

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สัจธรรมอันนั้น คีล สมาธิ ปัญญา ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรม ปฏิบัติธรรมโดยความชอบธรรม ไม่ใช่ความดันเดา ความคาดหมาย ความจินตนาการ แล้วว่ามันเป็นธรรมๆ

ความเป็นธรรม เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติเนะ ท่านเอาจริงเอาจังของท่าน

วันเวลาสำคัญมาก แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาอดนอน อดอาหาร กิเลสมันเบาบางลง มันอยากจะรักษาไว้ แต่มันเป็นไปไม่ได้ เพราะร่างกายมันต้องการอาหาร ไม่มีอาหาร มันก็ทำให้สิ้นชีพได้ เราเลี้ยงชีพนี้ไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ ถ้ากิเลสมันสิ้นไป เออ! จะสิ้นชีพเมื่อไหร่ก็ได้

เพราะถ้าสิ้นชีพ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง พญามาร เรือนยอดของเรือน ๓ หลัง มันคร่ำครวญเลยละ คร่ำครวญให้ความโลภ ความโกรธ ความหลงมาเข้ามายวนเพื่อจะเอาไว้ในอำนาจของมันไง

นี่ถ้ากิเลสมันสิ้นไป จะสิ้นชีพเมื่อไหร่ก็ได้

แต่ถ้ากิเลสมันยังมีอยู่ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา กึ่งกลาง
พระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มีครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาเป็น
แนวทาง

ขนาดมีแนวทาง เรายังประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานขนาดนี้ แล้วถ้ามันเป็นจริงเป็น
จังขึ้นมานะ ถ้ามันไม่จริง มันก็เป็นธรรมะห่อหมก กิเลสมันหมกในใจของตน แล้วธรรมะห่อ
หมก มันก็หมกแต่ความเป็นมิจฉาทิฏฐิ ความเห็นผิดของการประพฤติปฏิบัตินั้น เอวัง